

Entrevista a Oriol Bohigas, regidor de Cultura de l'Ajuntament de Barcelona

“Potser no sóc un polític”

Dos anys a l'Ajuntament i tothom sap que Oriol Bohigas és el regidor de Cultura. Ha clausurat la Barcelona efímera, divina, i ha reinventat la passió museístico-institucional del noucentisme clàssic. Al cap d'uns mesos de silenci periodístic, Oriol Bohigas ha parlat per a EL TEMPS.

De la seva gestió, se'n destaquen dos elements. L'obsessió museística i una bona relació amb la Generalitat. Hi falten coses?

—Hi falten coses. L'obsessió no és museística, és institucionalista. El problema fonamental de la cultura a Barcelona és la creació definitiva i estable d'unes grans institucions. Entre aquestes grans institucions hi ha, per mi, els museus. A Barcelona, i en general a Catalunya, es fan moltes coses d'extraversió cultural

—*Extraversió cultural?*

—Per dir-ho d'alguna manera. Vull dir que el Grec funciona, les activitats de la Mercè també, hi ha el Liceu, tenim una bona quantitat d'exposicions... Tenim prou elements de producció cultural, però tenim poca estructura bàsica per tal que aquesta producció cultural pugui funcionar amb normalitat. Les infraestructures són el major suport democràtic a la cultura. És molt menys eficaç afavorir unes activitats que tenir unes institucions fermes, ben assentades, en les quals l'activitat dels creadors estigui clarament apuntalada. Es fa millor música amb un bon conservatori i millor pintura amb un bon museu d'art.

—*Però els museus què signifiquen, en aquest afany institucionalista?*

—Barcelona havia estat un centre molt important d'institucions museístiques i s'havia degradat després de molts anys de poca atenció i, en conseqüència, de pocs diners.

—*I ara s'ha aconseguit de convertir els museus en punt de referència de les agendes de polítics i periodistes?*

—Almenys, això s'ha aconseguit. Hem posat sobre la taula la qüestió. No hi ha dia que els diaris no parlin de museus, de manera que, per mi, és tot un èxit.

—*Abans de la reunió del Patronat del MNAC, aquest museu ha passat una crítica, o polèmica, generalitzada. En canvi, fa un any, semblava el projecte més*

fantàstic del món. Com s'explica aquesta involució?

—Són coses de la premsa. Al MNAC no passa res. Només hi ha un problema: és una operació molt cara, de gran envergadura, i les institucions s'ho rumien dues vegades. I prou.

—*La culpa és de la premsa?*

—Jo no he dit això, però les coses s'han fet sortir de mare.

—*Quan, a final de juliol, el president del MNAC ha d'explicar en conferència de premsa que hi ha una crisi d'imatge, potser sí que passa alguna cosa.*

—Això s'hauria de preguntar a Duran Farel, que n'és el responsable conscient. Simplement, tots li vam dir que s'informava poc a la premsa i cada vegada que s'informava, es feia equivocadament. Poca cosa més. En aquests moments, hi ha una certa disconformitat entre el pla museogràfic d'en Barral i el que pensa en Carbonell, que voldria fer algunes modificacions...

—*Es refereix a la Junta de Museus?*

—No sé quina diferència hi ha entre l'Eduard Carbonell i la Junta de Museus. És clar, el senyor Carbonell és director general de Patrimoni i president de la comissió executiva de la Junta de Museus. I la Junta de Museus és constituïda per gent de la Direcció General.

—*També hi ha representants de l'Ajuntament, com la Marta Muntmany.*

—Sí, només hi és ella

—*I comparteix les crítiques que va fer Muntmany, el passat mes de juny, sobre l'excessiva politització de la Junta?*

—Jo crec que l'estructura de la Junta de Museus no està gaire bé

—*Es la que mana la Llei de Museus.*

—Les lleis poden canviar. La Junta s'hauria de fer menys dependent de la Direcció General de Patrimoni i caldria escollir persones amb uns criteris de selecció més idonis.

—*En tot cas, ara hi haurà una comis-*

sió assessora de la Junta de Museus al MNAC.

—És una cosa que s'ha acordat a fi d'establir un contacte permanent entre la Junta de Museus i el director del MNAC, però són problemes petitíssims. Discussions de tècnics que no entenc ni com poden interessar altra gent: que si l'absis aquell ha d'estar més a la vora d'aquest... són discussions que ni jo mateix no sé entrar-hi.

—*Doncs girem full. El dia 6 d'octubre farà un any que un altre patronat, el del MACB, va celebrar la darrera reunió i encara ningú no sap quan n'hi podrà haver una altra.*

—Del Museu d'Art Contemporani de Barcelona, no en diré una sola paraula. Estem en una situació massa absurda.

—*Què es pot dir que no sigui absurd del MACB?*

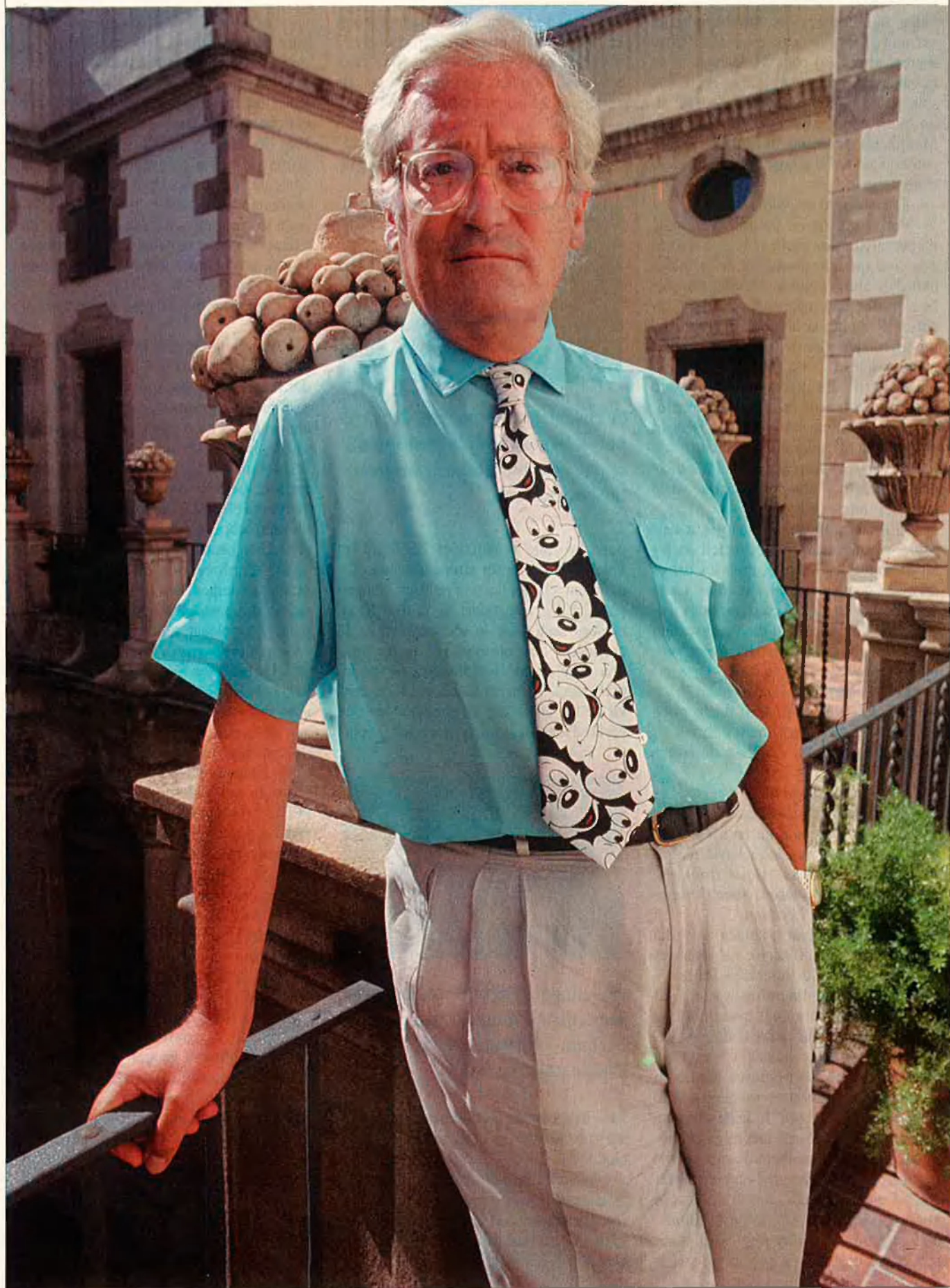
—Moltes coses. Tenim un edifici esplèndid que es va acabant i hi ha unes col·leccions preparades per a anar-hi.

—*La col·lecció de la Caixa?*

—I les de l'Ajuntament i les de la Generalitat Els dipòsits que hi ha més o menys emparaulats amb col·leccionistes de Barcelona. A més, jo crec que un museu d'art contemporani s'hauria d'inaugurar gairebé buit, perquè o bé és contemporani o no ho és. Això no és com fer un museu d'art gòtic, que, si no hi ha gòtic, no cal ni que el comencin. Ha de començar com l'IVAM, amb dotze peces d'en Julio González i anar fent...

—*Sembla que aquest tema ha provocat una manca de confiança política entre l'alcalde i el regidor de Cultura*

—No. Tothom s'ha de ficar al cap una cosa: governar una empresa, dirigir un despatx, fer política, estar a l'àrea de cultura, ser alcalde..., no és estar sempre simultàniament d'acord amb tot el que passa al teu costat. Consisteix a discutir els temes. Jo no sóc un polític d'aquells que quan l'alcalde diu la seva opinió

també la faig meva. La meva opinió pot ser una altra. Això no crea ni desconfiances ni res. Al contrari, la manera de treballar en equip no és que es digui una sola cosa i tothom hi estigui d'acord, sino que tothom hi doni la seva opinió. Mentre les decisions definitives siguin conseqüència d'una bona discussió, és el camí normal.

—*Es considera un polític?*

—Potser no sóc un polític. D'entrada, no pertanyo a cap partit polític, i això és una cosa que em distingeix de la major part dels altres polítics. De manera que, és clar, tinc una independència molt superior. Per tant, si alguna vegada hi ha un criteri que s'ha de mantenir, simplement perquè el partit, o els qui representen el partit, ho decideixen, doncs jo continuaré tenint la mateixa opinió. Però, de moment, no hi ha cap decisió amb la qual m'hagi sentit incòmode.

—*Les discrepàncies amb l'alcalde arran del MACB van provocar que vostè li escrivís una carta.*

—Jo n'escric moltes, de cartes, a l'alcalde, perquè, com que és difícil de tenir-hi converses llargues, amb les cartes les coses queden una mica escrites. Cada vegada que, en alguna cosa, no estàs d'acord amb l'alcalde, la hi raones. Jo raono més bé escrivint que parlant i, per tant, moltes vegades les escric.

—*Però la carta era una renúncia?*

—No. Era una indicació de la poca operativitat de determinades línies de treball que, per tant, s'haurien de corregir.

—*Ha servit d'alguna cosa la carta?*

—Home, sempre serveixen.

—*Fa pocs dies, una carta a La Vanguardia deia que Porcioles havia inaugurat el Museu Picasso i que Bohigas, malgrat tanta xerrameca, només inauguraria la Col·lecció Thyssen.*

—Jo trobo exemplar la solució que s'ha donat a aquesta col·lecció. En totes les discussions Madrid-Barcelona sobre els Thyssen, no hi he tingut res a veure. Hi havia un conveni signat que deia que l'Ajuntament es feia càrrec d'alguns quadres al marge de la Fundació Nacional i n'assumia totes les despeses. Era com una mena de nou museu municipal amb el dipòsit dels Thyssen. Jo m'he limitat a fer dues coses: corregir una mica el contingut, fent-lo més coherent amb les necessitats museístiques de Barcelona, gràcies al qual ara tindrem una col·lecció que és modèlica i omple buits importants; i segona, canviar tota l'estructura, fent que aquest museu fos estatal, que la

institució de Madrid, que té la major part de la col·lecció, pagués completament la seva delegació de Barcelona. Així s'han estalviat uns diners que fan falta per als veritables museus municipals.

—*El folch-i-torrisme —l'estructuració d'una política de museus— és ideologia?*

—No crec que sigui una ideologia,

CARME PUERTOLAS

“El problema fonamental de la cultura a Barcelona és la creació definitiva i estable d'unes grans institucions culturals.”

però la visió museística de Joaquim Folch i Torres va ser molt encertada. Actualment s'ha de fer una política diferenciada. Ell era partidari de la divisió en museus sectorials. Jo sóc partidari de la unificació dels museus. Ell va fer tot a una sèrie de col·leccions que es van situar com a elements autònoms i ara convé de fer un esforç de síntesi. Més que parlar d'ideologia folch-i-torrana, jo par-

CARME PUERTOLAS

“En el fons, la gent de la Fundació pensa que, el museu, l'han de fer ells i que l'Ajuntament i la Generalitat ho pagaran tot.”

laria d'una època en què els museus formaven part de les preocupacions de la ciutat.

—*Alguns que l'havien considerat un modern perfectament avantguardista, el consideren, ara, al cap de dos anys de gestió municipal, un catalanista tronat. Què ha passat mentrestant?*

—Encara no sé qui són aquesta gent. Una part important dels problemes d'aquest país és la manca d'institucions fortes, com es va fer amb la creació de l'Institut d'Estudis Catalans, que, per cert, ha quedat una mica antiquat. Des de Prat de la Ribera, no s'han creat institucions sòlides o han anat en davallada constant, mancades de base o de suport econòmic. Si d'això, se'n diu ser catalanista tronat, doncs bé, sóc un catalanista tronat. No estic convençut que jo tingui la raó, però només treballaré en aquesta línia.

—*L'Informe Bohigas ha tingut l'efecte desitjat?*

—Home, ha conscienciat la major part del consistori barceloní i una petita part del públic, però encara ningú no se l'ha pres prou seriosament com per a tirar-lo endavant. És un programa que va tenir el vist-i-plau de tots els partits polítics de l'Ajuntament, la qual cosa em va sorprendre, però en comptes de convertir-se en un pla efectiu, s'ha convertit en un pla de referència, sense que s'hagin enfocats els temes pendents. Segurament perquè abans d'enfocar-los s'han de resoldre molts problemes de relació amb la Generalitat, del pressupost global de l'Ajuntament..., tot plegat, molt complex.

—*A un promotor de manifestos (contra la Sagrada Família o la Torre Calatrava...), quin efecte li fa ser objecte d'un manifest com el que va fer l'any passat un col·lectiu d'empresaris?*

—Encara que sembli una pedanteria, trobo fantàstic que la gent et faci tant de cas com per a dedicar-te un manifest. Però, aquell manifest, el vaig trobar equivocant perquè no era correcta la interpretació que feien del que jo havia dit. Això és un tema sobre el qual un dia o altre escriurem. No sé per què aquests rics ho han interpretat així. Bé, sí que ho sé, perquè hi va haver aquella filtració del document feta per Arcadi Espada a *El País*, que només ressaltava aquelles coses que ofien. Com que després ningú no s'ha llegit l'informe... Però la meua posició no va contra la societat civil, això fóra absurd. El que jo criticava, i continuo criticant, és la manera com els polítics plantegen el tema. Estic tip d'anar a reclamar diners per a cultura i sentir a dir: “Això, ho has de demanar als empresaris, que t'ho paguin ells”. No es pot pensar que en un país civilitzat, la cultura, la pagui el que se'n diu la societat civil. La cultura, en una estructura com la nostra, sense comparar-la amb la dels Estats Units, l'ha de pagar l'estat i la

Generalitat. I si no, la cultura no existirà mai.

—*Ja ho deia Leopold Rodés. Vostè voldria gestionar la cultura com a Cuba o a Corea.*

—La comparació és bastant absurda. Ara, és evident que si amb això volen dir que jo estaria content en un país en què l'estat pagués la cultura, doncs, és clar que estaria content. Però és que, a més, la paga. Perquè ha pagat tot el Museu d'Art Contemporani. Trobo que és fantàstic que hi hagi uns milionaris que estiguin disposats a utilitzar sis-cents milions. Però és que l'Ajuntament i la Generalitat en pagaran sis mil milions, per al museu. I mil milions cada any. I moltes gràcies i molt d'agrair que hi hagi uns senyors que hi posin sis-cents milions, però no ens podem pensar que es pot fer un museu pagant la societat civil.

—*Però aquest cop semblava que els burgesos havien fet l'esforç de canviar de la Sala Parés a Miquel Barceló.*

—No tot canvi de criteri s'ha d'acceptar com a bo. Jo no l'acceptaré fins que hi hagi un director, un tècnic o una comissió assessora, que digui que aquesta tendència és la que realment interessa al museu. Una cosa és que la societat civil participi en el manteniment dels museus, i una altra cosa és que intervenir en el manteniment dels museus impliqui deixar el criteri museístic en mans d'aquests senyors que regalen coses.

—*És tan senzill que, al final, ha acabat sent o nosaltres o ells.*

—Si es tracta d'uns o altres, la solució, ja la sabem, perquè: qui posa els sis mil milions?

—*Però el joc és molt més complicat. El que ha causat el problema és la pressió constant a l'alcalde.*

—Que quedi clar: diuen que nosaltres volem suprimir la Fundació del Patronat i això no ho ha dit mai ningú. El que jo vull, el que vol el conseller i el que vol tothom quan en parla, és que les obres que vagin a parar al museu estiguin d'acord amb el criteri museogràfic del director i d'una comissió assessora, que seria formada per tots els directors tècnics de totes les institucions de Barcelona que es dediquen a l'art contemporani: la directora del Picasso, la de la Fundació Miró, el director de la Fundació Tàpies,

el director d'exposicions d'aquí, el de Santa Mònica, el director de la col·lecció de la Caixa... Seria un comitè assessor que es podria completar també amb algun expert estranger, per si volem tenir una mica més de repercussió a fora.

—*Però si és un tema tan senzill, per què no es desbloqueja la crisi?*

—És una pregunta que jo em faig sempre i no sé contestar. Perquè el detall del no-desbloqueig és un detall que fa trinxar de riure. Cada vegada que parlem d'aquestes coses —l'Ajuntament, la Generalitat i la Fundació hem tingut set o vuit reunions—, les conclusions queden prou clares. Llavors, els representants de la Fundació diuen que ho han de consultar amb el ple. Ho consulten i després, en comptes de donar una resposta, fan una conferència de premsa i diuen que nosal-

hagués tingut un museu on exposar permanentment tres teles, hauria tingut una repercussió internacional més important. Exposar i donar suport raonablement, amb una exigència de qualitat i amb una explicació sobre les circumstàncies en què es desenvolupa l'art català des de Dau al Set fins avui, és una tasca que aquest museu ha de fer. I això era el que no preveia el projecte de Jean-Louis Froment. Sobre aquest punt, al principi hi havia un enfrontament molt fort i ara sembla que aquest enfrontament ja no hi és. Tothom hi està d'acord.

—*El desbloqueig exigeix la reforma dels estatuts?*

—Cal aplicar bé els estatuts. Però la reforma també cal, perquè inclou la constitució de la comissió assessora i també assegura un director que tingui autoritat

definitiva i en qui tothom tingui confiança.

—*L'alcalde també ho entén així?*

—Sí, però passa que, com que es barregen aquestes situacions del que tu m'has dit i l'altre m'ha replicat, es fa difícil. El que vol l'alcalde, i jo crec que amb bon criteri, és que no es presenti com el triomf de ningú, sinó que sigui una decisió de consens. Però jo no m'he trobat mai a la vida amb un problema tan senzill i que s'hagi complicat tant. Defensar que, el museu, l'ha de fer el director, em sembla que no cal ni discutir-ho. El que passa és que hi ha un director —bé ara ja ha di-

mitit— que va acceptar que el museu el fes un altre senyor portat de França. Aquest va ser el primer error.

—*En la reforma d'estatuts aquest director dimissionari passaria a ser director gerent del museu.*

—Això ja està superat. En un cert moment algú va suggerir-ho perquè, als polítics, els sap greu d'acomiar gent. I ho comprenc.

—*També s'ha parlat de Manuel Borja com a nou director, però la Fundació acceptarà cap director mentre vostè sigui regidor de Cultura?*

—Ah, no ho sé, si és així em semblarien uns immorals, que no ho són. Però no ho crec, no m'ho puc creure, que la fiabilitat de la Fundació sigui aquesta.

Mickey Mouse a La Virreina

Des de la corbata, Mickey Mouse, negre i estampat, s'escolta el regidor de la cultura, efímera i sòlida, dels museus, pocs i bons, i dels polítics, amics però estranys. Oriol Bohigas, regidor-arquitecte, noucentista genètic —l'últim a tastar la generació de pre-guerra— navega a contravent per una ciutat que s'arrepentja, lasciva, en l'esquerda del MACB. Oriol Bohigas, com Mickey Mouse, espera la seva Disneyland cultural arrapat a la fissura.

tres els volem fotre fora, que no tenim consideració, que som uns enemics de la societat civil... En el fons, la gent de la Fundació pensen que, el museu, l'han de fer ells i que l'Ajuntament i la Generalitat ho pagaran tot. Això, evidentment, no té sentit. Hi va haver una confusió abans que jo hi entrés, i que ja es va aclarir: els rics, ara, són tan poc de la Sala Parés que es pensen que tot l'art català fins a l'any 80 és una merda i no s'ha d'exposar. Això és una posició molt brillant, com a xerrada de cafè, però, és clar, l'art català d'aquest període en un lloc o altre s'ha d'exposar.

A més, si molts artistes, en altres països, han tingut una repercussió internacional, ha estat gràcies als museus corresponents. Per exemple, si un pintor com Ràfols Casamada —que no penso que sigui un primeríssima fila mundial—

**Oriol Malló
Montse Serra**